

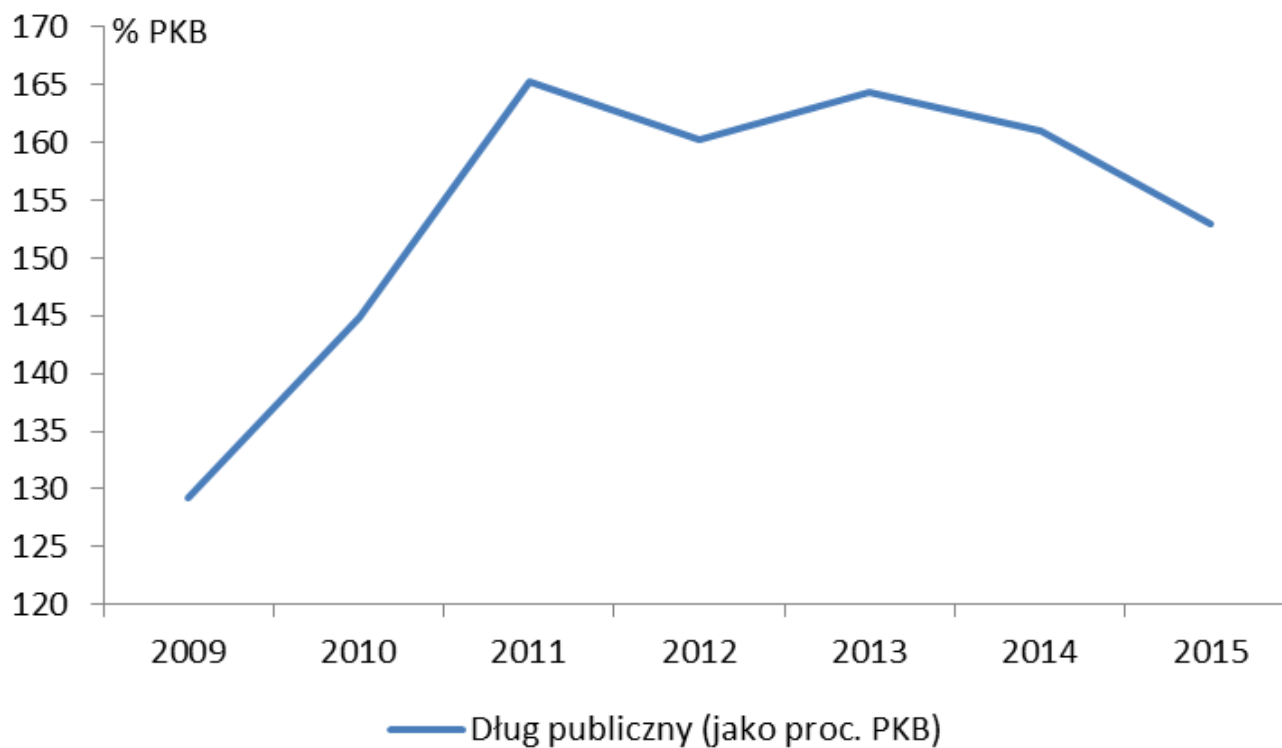
GRECJA – sytuacja bieżąca

Materiały na konferencję prasową Forum Obywatelskiego Rozwoju

Warszawa, 30 maja 2012 r.

Marek Tatała

W 2011 relacja długu publicznego do PKB przekroczyła 165 proc. Oznacza to wzrost o ponad 35 pkt. procentowych w stosunku do poziomu z 2009 r.

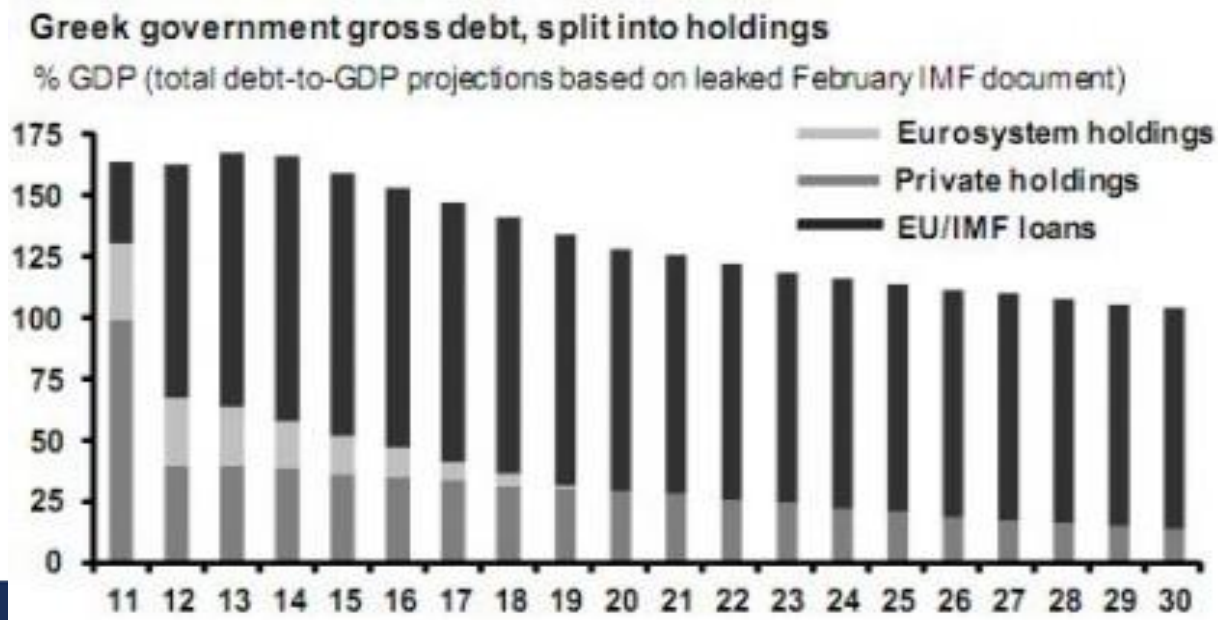
Źródło: Komisja Europejska (2012)

Pomoc zewnętrzna dla Grecji

- Pożyczki z państw strefy euro i MFW:
 - Pierwszy program pomocowy w latach 2010-1Q2012 – 110 mld euro
 - Drugi program pomocowy na lata 2012-2014 – 130 mld euro
- Zobowiązania Grecji względem EBC m.in. w wyniku bezpośredniego skupowania greckich obligacji czy poprzez system rozliczeń międzybankowych target2 – ponad 130 mld euro
- Redukcja zadłużenia po stronie wierzycieli prywatnych (ang. *private sector involvement* – PSI)

W pierwszym kwartale 2012 r. doszło do ponad 50-procentowej redukcji zadłużenia po stronie wierzycieli prywatnych (przed redukcją sięgało ponad 200 mld euro). Zmiana ta ma doprowadzić do spadku poziomu zadłużenia o ok. 5 proc. w relacji do PKB w 2012. Tak niewielki spadek zadłużenia wynika z konieczności pokrycia kosztów wymiany obligacji w posiadaniu wierzycieli prywatnych (ok. 30 mld euro), a przede wszystkim z rekapitalizacji greckich banków (ok. 50 mld euro) ze względu na redukcję wartości posiadanych przez nie obligacji rządowych.

Radykalnej zmianie ulega struktura greckiego zadłużenia. Ponad 70 proc. długu Greckiego znajdzie się w rękach wierzycieli publicznych w porównaniu z nieco ponad 30 proc. w 2011 r.

W 2012 w Grecji nadal występować będzie deficyt pierwotny, który z definicji jest pomniejszony o koszty obsługi zadłużenia. Zgodnie z ustaleniami drugiego programu pomocowego dla Grecji to pożyczki z zewnątrz mają sfinansować ten deficyt. Grecja jest odcięta od pożyczek na rynkach finansowych, dlatego jedynym źródłem finansowania mogą być pożyczkodawcy publiczni (tzn. państwa strefy euro lub MFW). Nie pożyczą oni jednak pieniędzy bezwarunkowo – kolejne transze pomocy uzależnione są od realizacji programu ograniczania deficytu i reform.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Deficyt/ nadwyżka pierwotna	-10.6	-5.0	-2.4	-1.0	1.8	4.5	4.5	4.5
Koszt obsługi zadłużenia	5.1	5.8	6.9	6.3	6.4	6.6	6.1	6.4
Deficyt ogółem	-15.8	-10.8	-9.3	-7.3	-4.6	-2.1	-1.6	-1.9

Potrzeby finansowe Grecji w latach 2012-2014 mają sięgnąć ponad 180 mld euro. Należą do nich m.in. koszty obsługi zadłużenia, spłata części wierzytelności, rekapitalizacja greckich banków w wyniku redukcji zadłużenia po stronie wierzycieli prywatnych. Zdecydowana większość środków na pokrycie tych potrzeb finansowych ma pochodzić z pożyczek od państw strefy euro (ok. 145 mld euro) oraz z MFW (ok. 20 mld euro).

(w mld euro)	2012	2013	2014	2015
POTRZEBY FINANSOWE	116.3	29.1	33.1	20.5
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA				
• Rynki finansowe	0.0	0.0	0.0	7.6
• Prywatyzacja	3.2	4.3	4.4	5.7
• Inne	1.2	0.6	0.5	0.6
• Pożyczki z UE/MFW	112.0	24.2	28.3	6.6

Źródło: Komisja Europejska (2012)

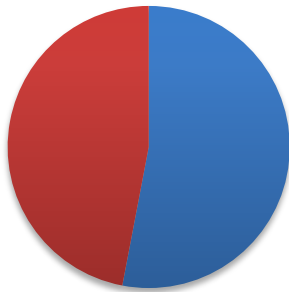
Dotychczasowy program redukcji deficytu w Grecji opierał się w dużej mierze na wzroście dochodów podatkowych. Rządzący podnosili stawki podatkowe i wprowadzali nowe podatki m.in.:

- Podwyżki VAT (np. stawka podstawowa z 19 do 23 proc., stawka obniżona z 10 do 13 proc.), również przesunięcia pomiędzy kategoriami
- Podwyżki podatku akcyzowego np. na paliwa
- Wyższe podatki dla najlepiej zarabiających
- Dodatkowe podatki od zysków firm
- Wyższe podatki od importowanych samochodów
- Dodatkowe podatki od nieruchomości

W grudniu 2011 r. Poul Thomsen (MFW) stwierdza: „w 2011 r. osiągnęliśmy [w ramach realizacji programu naprawczego] *granice w podnoszeniu podatków i wszystkie kolejne działania powinny mieć miejsce po stronie wydatkowej (...)*”

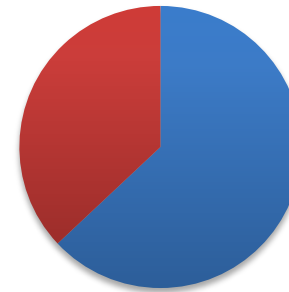
Program redukcji deficytu opierał się w dużej mierze na wzroście dochodów, w tym głównie dochodów podatkowych.

2010

■ Wzrost dochodów
■ Redukcja wydatków

2011

■ Wzrost dochodów
■ Redukcja wydatków

- W 2010 r. faktyczna redukcja deficytu składała się w ponad połowie z wyższych dochodów, głównie podwyżek stawek podatkowych
- W 2011 program redukcji deficytu opierał się prawie w 2/3 na wyższych dochodach z podatków
- Jednocześnie dochody sektora finansów publicznych były niższe niż zakładano i nie rozwiązany pozostał problem uchylania się od płacenia podatków. Dlatego konieczne były dodatkowe działania mające ograniczyć deficyt, które również opierały się głównie na zwiększaniu dochodów podatkowych

Zbyt wolna redukcja wydatków oraz opóźnienia w reformach strukturalnych wydłużają czas trwania recesji i ograniczają wiarygodność greckiego programu naprawczego

- W latach 2010-11 różnica w planowanych i zrealizowanych ograniczeniach wydatków wynosiły co roku ok. 0,5 proc. w relacji do PKB.
- Opóźnienia w realizacji reform takich jak:
 - Otwarcie zawodów regulowanych
 - Redukcja płacy minimalnej
 - Reforma administracji publicznej m.in. wprowadzanie nowych zasad zatrudnienia w sektorze publicznym w celu jego ograniczenia
 - Deregulacja ułatwiająca działanie sektora publicznego
 - Reforma podatkowa
- Reformy są potrzebne, aby poprawić warunki działania dla sektora prywatnego, ograniczyć rozrośnięty sektor publiczny, uelastyczyć rynek pracy i zwiększyć konkurencyjność greckiej gospodarki. Pozwoli to na szybsze wychodzenie z recesji i przyspieszy wzrost gospodarczy w przyszłości.

Źródła:

- Komisja Europejska (2011 i starsze) “The Economic Adjustment Programme for Greece”, *Occasional Papers 94*.
- Komisja Europejska (2012) “The Second Economic Adjustment Programme for Greece”, *Occasional Papers 94*.
- MFW (2011 i starsze) “Greece: Fifth Review Under the Stand-By Arrangement”, IMF Country Report No. 11/351
- MFW (2012) “Greece: Request for Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility—Staff Report”, *IMF Country Report No. 12/57*.
- Tatała, M. (2012) “To nie cięcia uderzyły w gospodarkę Grecji”, *Rzeczpospolita*, nr 74 (9124), 28 marca.